

Literatuur

Signalement

■ Ingrid Weekhout promoveerde op 11 mei jl. op een studie naar *Boekencensuur in de Noordelijke Nederlanden*. Naast Deventer en Rotterdam is ook 's-Hertogenbosch onderwerp van studie. Is het inderdaad zo dat Nederland het paradijs was voor dissidente auteurs en mocht in dit tolerante land alles gedrukt worden? De auteur nuanceert dit opmerkelijke positieve beeld dat nogal gangbaar is. Niettemin kon er veel, maar belediging van bevriende staatshoofden ging de overheid te ver en ook boeken waarin gespot werd met 'de ware christelijke gereformeerde religie' werden aan een nader onderzoek onderworpen. In een 'gereformeerd' land zouden we verwachten dat boeken die de katholieke leer aanprezen verboden werden. Uit het onderzoek van Ingrid Weekhout echter blijkt dat er in de zeventiende eeuw maar één boek uit die hoek verboden werd. Alleen in 's-Hertogenbosch en daar werd de auteur van *Den catholycken pedagoge*, Petrus van den Bossche, strafrechtelijk vervolgd. In de discussie die plaatsvond tussen hooggeleerde opposenten en de promovenda in de Aula van de Katholieke Universiteit Nijmegen kwam 's-Hertogenbosch veelvuldig ter sprake. Zo werd *'s-Hertogenbosch*.

De geschiedenis van een Brabantse stad aangeprezen als een 'prachtboek'.

I.M. Weekhout, *Boekencensuur in de Noordelijke Nederlanden*. Een verkennend onderzoek naar de vrijheid van drukpers gedurende de zeventiende eeuw. Een wetenschappelijk proeve op het gebied van de Letteren (Den Haag 1998). Wilt u meer weten over Petrus van den Bossche dan kunt u in het stadsarchief het dossier (nr.116-04) uit het rechterlijk archief raadplegen. Overigens gaat Gerard Rooijackers in zijn boek *Rituele Repertoires* (1994) uitvoerig in op de inhoud van *Den catholycken pedagoge*.

■ In deze aflevering van het tijdschrift komt de Vrede van Munster ter sprake. Een beknopt en heel aardig boek over deze Vrede kwam op de boekenmarkt. De auteur, hoogleraar te Leiden, staat in het boekje stil bij de lotgevalen van de Nederlanders tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Was het voor hen echt oorlog, merkten ze er veel van en in welke gedeelten van het land? Nederland was een merkwaardige Republiek: toen twee hoge afgevaardigden van Spanje in al hun luister op weg waren naar de bespreking van het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) zagen zij langs de kant van de weg een tiental zwartgejaste heren zitten die hun brood met kaas oppeuzelden. Wat zijn dat voor lieden, vroegen ze? Dat zijn nu 'onze soevereinen, heren en meesters, de leden

van de Staten', kregen zij ten antwoord. Dat vind ik nou prachtig en de auteur ook. Het boekje is rijk geïllustreerd en vooral de schema's en kaarten zijn zeer verhelderend.

S. Groenveld, *'T'is ghenoegh, oorlogsmannen'*. *De Vrede van Munster: de afsluiting van de Tachtigjarige Oorlog* (Den Haag 1997).

■ Vanaf 1870 konden spoorwegreizigers in Den Bosch uitstappen. In een boekje met mooie illustraties passeren stations, perrons, treinen en overkappingen de revue. Er is een boel vernield, gesloopt, weggesaneerd etc. Gelukkig hoeft de huidige reiziger niet meer zoals de boerinnekes met hun manden met eieren - afgebeeld op de voorzijde - buiten voor het spoorwegpaleis van Cuypers te wachten: er is nu een 'passerelle' in 'la Gare'. Nu nog een goede dienstregeling!

Veel succes met de serie 'Bossche Archeologische en Bouwhistorische Bijdragen'! Deze eerste aflevering verschafte veel lees- en kijkgenot.

Kati Bujdosó e.a., *Dat gaat naar Den Bosch toe... De vier stations van 's-Hertogenbosch, 1870-1998* (Zwolle/'s-Hertogenbosch 1998). Wilt u nog meer lezen over het station, dan kan dat in de eerste aflevering van dit jaar van het tijdschrift *Industrieel Erfgoed*. L.I. Vákár, die ook aan het boekje meewerkte, schrijft daarin over 'Restauratie van de perronkappen in 's-Hertogenbosch. Historische constructie in oude glorie hersteld'.

■ Boekhandel Heinen weet zich verbonden met de stad en wil dat weten ook. De boekhandel is mede-uitgever van *Dat gaat naar Den Bosch toe...* en brengt nu ook een bundel gedichten over de stad uit. Jan Bruens trof in het VVV-archief (in een archief vind je vaker iets moois) de gedichten aan die in 1959 zouden worden uitgegeven maar wegens het faillissement van de Haagse uitgever onder het stof verdwenen. Nu kunnen we ze lezen: 'Carillon' van Jan van Sleuwen, 'Zomergeuren' van Julienne Huybrechts en 'Terugdenkend aan Den Bosch' van Bert Voeten. Een verzorgde en mooi vormgegeven bundel!

Promenade. Twintig Brabantse dichters over 's-Hertogenbosch ('s-Hertogenbosch 1998).

Aart Vos ■

